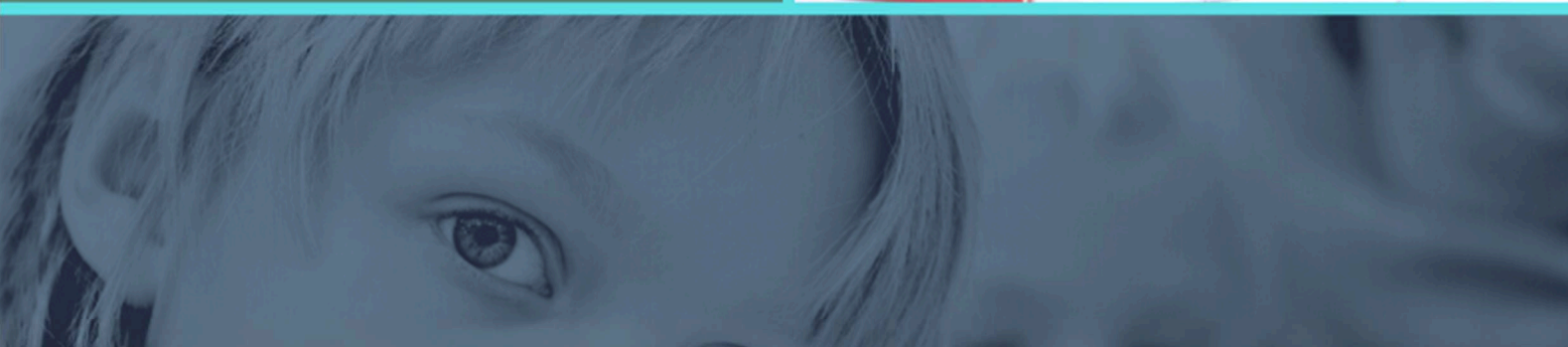
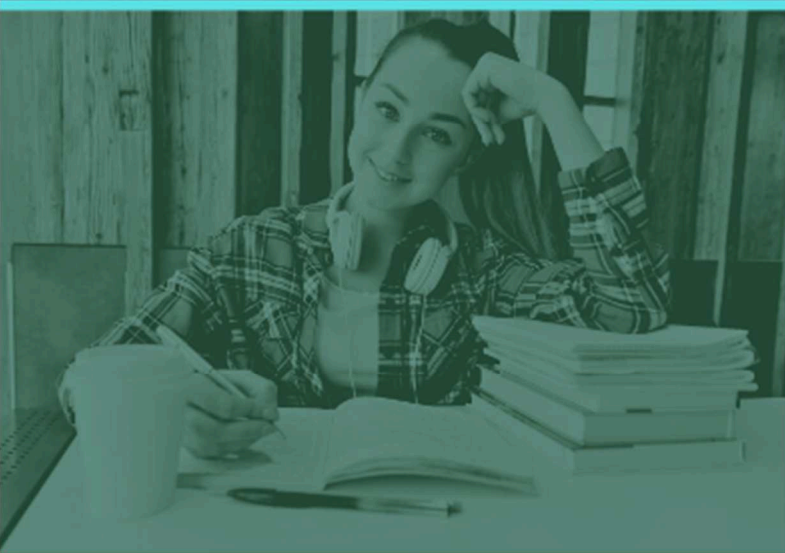

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN ONDERWIJSVOORZIENINGEN GEMEENTE ZUNDEERT

2020-2023 en een doorkijk naar 2024-2027

Datum:

Versie 6 november 2019

Opgesteld door:

Gemeente Zundert

i.s.m. de schoolbesturen

NOOT:

Alle onderdelen van dit IHP en in het bijzonder die van de eigen bijdrage, dienen nog besproken te worden met de schoolbesturen.

Voorwoord

Voor u ligt het Integraal Huisvestingsplan 2020-2023 voor onderwijsvoorzieningen (IHP). Dit IHP is een resultaat van een intensieve samenwerking tussen de gemeente en de schoolbesturen. Een resultaat gebaseerd op wederzijds vertrouwen en een voortdurende dialoog van alle betrokkenen. Daarom zijn wij samen trots op dit resultaat. Het bevat de ontwikkelingsbestendige maatregelen voor vernieuwbouw, nieuwbouw en uitbreiding over een periode van 2020 tot en met 2023, met een doorkijk van 2024 tot en met 2027 en een verdere doorrekening.

Uitgewerkt per kern, op basis van demografische ontwikkelingen en leerlingenaantallen; bouwkundige staat van de gebouwen (technisch en leeftijd); onderwijskundige kwaliteit en de visie op onderwijshuisvesting (IKC model).

Dit IHP is daarmee een weergave voor de beleidsontwikkeling op het terrein van onderwijshuisvesting. Het IHP zal, met behoud van de uitgangspunten, vierjaarlijks worden geactualiseerd op basis van dan geldende ontwikkelingen op het gebied van de leerlingenaantallen en bouwtechnische en onderwijskundige eisen en wensen, voorzien van eventuele aangepaste financiële normeringen. Met het IHP gaan de gemeente en de schoolbesturen voor een langjarige periode met elkaar verplichtingen aan. Schoolbesturen investeren immers binnen hun eigen grenzen mee in de voorzieningen. Daarmee ontstaat een unieke structuur, die verder gaat dan de traditionele bekostiging door de gemeente. Wij borgen daarmee naar elkaar financiële en materiële zekerheid op langere termijn en tevens lopen wij met deze afspraken vooruit op de nog te verwachten wettelijke basiseisen.

Portefeuillehouder onderwijshuisvesting
Wethouder Johan de Beer

Inhoud

Voorwoord	3
Infographic	6
Inleiding	7
1. Context, kaders en ontwikkelingen gemeente Zundert	8
Visie gemeente Zundert	8
Collegeprogramma 2018-2022	8
Dwarsverbanden	8
Duurzaamheidsvisie	9
Visie op Integraal Kind Centrum (IKC)	9
Context en gezette stappen	9
Scenario's	11
Omvang	12
Relatie Maatschappelijk vastgoedportefeuille	13
Visie op het voortgezet onderwijs	13
Visie op het speciaal onderwijs	14
Het onderwijs in Zundert	14
2. Wettelijke positie onderwijshuisvesting	16
3. Nieuwe ontwikkelingen	18
4. Opbouw maatregelen	19
5. Kaders van de maatregelen	20
Renovatie of nieuwbouw	20
Algemene toelichting	20
Onderhoud en aanpassingen	20
Renovatie/vernieuwbouw	20
Vervangende nieuwbouw	21
Kwaliteitsnorm	21
Behoefte	22
Minimale schoolgrootte	22
Bewegingsonderwijs	22
Financiële norm	23
De Verordening	23
Bouwkostenniveau (ontwikkelingsbestendig)	23
nieuwbouw	23
Wat houdt het basiskostenniveau in? (A)	24
Wat houdt het PvE Frisse scholen in? (+ B)	24
Wat is BENG? (+ D)	24

Wat is ENG (+C).....	25
Renovatie/vernieuwbouw	25
Tot slot	25
6. Wederzijdse bijdrage schoolbesturen en gemeente	27
7. Maatregelen per kern	28
Zundert	28
St. Annaschool/Zonebloem.....	28
Mencia Sandrode	30
Klein Zundert.....	31
St. Antoniuschool	31
Wernhout.....	32
St. Jozefschool	32
Achtmaal.....	33
Wegwijzer	33
Rijsbergen.....	34
St. Bavo school.....	34
Koperakker	36

INFOGRAPHIC ONDERWIJSHUISVESTING IN ZUNDELT

Een nieuwe aanpak: Het Integraal Huisvestings Plan (IHP)

HET IHP

We gebruiken het IHP als instrument om afspraken te maken tussen gemeente en schoolbesturen over de noodzakelijke en wenselijke kwaliteit van onderwijshuisvesting. Het geeft de kans om los te komen van rechten en plichten en op basis van gelijkwaardigheid afspraken met elkaar te maken. Middels het IHP geven we invulling aan de gezamenlijke opgave om te voorzien in goed onderwijs en goede onderwijshuisvesting. Dit IHP bevat de ontwikkelingsbestendige maatregelen voor vernieuwbouw, nieuwbouw en uitbreiding over een periode van 2020 tot en met 2023, met een doorkijk van 2024 tot en met 2027 en een verdere doorrekening. Uitgewerkt per kern, op basis van: 1. demografische ontwikkelingen en leerlingenaantallen, 2. bouwkundige staat (technisch en leeftijd), 3. functionele kwaliteit (onderwijskundig) en 4. visie op onderwijshuisvesting (IKC model).

RENOVATIE- MODEL

Introductie van een nieuw concept: renovatie

We willen de bestaande onderwijsgebouwen graag opwaarderen naar een hoger duurzaamheidsniveau en kwalitatief geschikt maken voor de komende jaren. Dat doen we door renovatie (circa 20 jaar) of vernieuwbouw (40 jaar) toe te passen. Daarmee verlengen we de levensduur van het gebouw.

FINANCIËLE NORM

Reële prijs: Bouwkostenniveau

De minimale basisnorm zoals opgenomen in de verordening Onderwijshuisvesting staat onder druk door hogere bouweisen en ontwikkelingen in de markt. Met dit IHP stappen we over naar een reële financiële norm; we hanteren het bouwkostenniveau.

TO DO:

Financieringsmethoden

Samen met de schoolbesturen onderzoeken we de verschillende financieringsmogelijkheden. In de nabije toekomst zullen we hierin gezamenlijke keuzes maken.

INVESTERINGEN 2020-2023

Vanuit het IHP volgt dat er één schoolgebouw voor basisonderwijs (St. Annaschool en De Zonnebloem) in Zundert wordt gebouwd, het schoolgebouw voor basisonderwijs in Klein Zundert (st. Antoniuschool) in aanmerking komt voor renovatie/vernieuwbouw of nieuwbouw en dat er twee lokalen extra worden gebouwd aan de St. Bavoschool in Rijsbergen. De keuze voor één schoolgebouw in Zundert en één in Klein Zundert volgt vanuit de onderwijsinhoud.

Inleiding

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen (IHP) is het document over de toekomst van de onderwijshuisvesting. Het gaat over de lange termijn en de strategische afspraken, die de gemeente en de schoolbesturen, die in de gemeente Zundert actief zijn, met elkaar maken. Dit IHP omvat de ambities en ontwikkelingen voor de komende periode op het gebied van onderwijshuisvesting. Dit IHP heeft een viertal belangrijke aanleidingen:

1. De IKC vorming voor Zundert en Klein Zundert vanuit de Bestuursopdracht onderwijshuisvesting;
2. We hebben of krijgen binnenkort te maken met een gebouwenvoorraad die snel verouderd;
3. We hebben een stevige ambitie om het toekomstige vastgoed veel beter te laten presteren voor hetgeen waarvoor het is bedoeld: onderwijs aan leerlingen;
4. We willen onderzoeken of we deze investeringen ook doelmatiger kunnen financieren.

Door nu een IHP te ontwikkelen, lopen de gemeente en schoolbesturen vooruit op een aantal landelijke ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting:

- De mogelijke wettelijke verankering van de begrippen IHP en renovatie (naar aanleiding van het voorstel van de VNG, VO-Raad en PO-Raad);
- De eis dat alle nieuwe gebouwen in Nederland vanaf juli 2020 bijna energie neutraal (BENG) dienen te zijn en in 2050 Energie neutraal (ENG);
- De toenemende maatschappelijke verwachtingen, die gesteld worden aan de kwaliteit van het onderwijs (functionaliteit).

De doelstelling van dit IHP is om voor langere tijd inzichtelijk te maken welke stappen we willen zetten voor onderwijshuisvesting. Zo weten alle partijen waar ze aan toe zijn en op welk moment. Dit is belangrijk ook vanuit financieel oogpunt, omdat de komende jaren flinke investeringen nodig zijn die goed verantwoord en gepland moeten worden.

Om te bepalen welke maatregelen nodig zijn, hebben we de huidige gebouwenvoorraad vergeleken met de wijze waarop we de gebouwen in de toekomst nodig zullen hebben. Daarbij hebben we vooral gekeken naar de technische en functionele kwaliteit van het gebouw, de duurzaamheidsfactor en de ruimtebehoefte op langere termijn. In de kern Zundert is daarbij vanuit een natuurlijk moment gekozen voor nieuwbouw van het vastgoed. In de andere kernen blijken de gebouwen nog voor langere tijd geschikt te zijn of geschikt te maken voor het hedendaagse onderwijs. In die laatste gevallen volstaan we met renovatie naar BENG. Voor de kern Rijsbergen plegen we een uitbreiding van het aantal m² BVO in verband met de groei van het aantal leerlingen.

Vanuit de onderwijswetgeving hebben gemeente en schoolbesturen beide een eigen verantwoordelijkheid: de gemeente is verantwoordelijk voor de investeringen en de schoolbesturen voor de exploitatie en instandhouding. Feitelijk geeft dat een negatieve prikkel ten opzichte van elkaar. De investeringen in bijvoorbeeld duurzaamheidsmaatregelen leiden vaak tot lagere exploitatie, maar daar heeft met name het schoolbestuur in het kader van de exploitatie belang bij. Daarmee kun je elkaar in de greep houden. In Zundert willen we dit anders aanpakken: we dragen samen bij aan gebouwen die de gebruikers, zowel docenten als leerlingen, aanmoedigen tot goede prestaties. De onderwijsgebouwen moeten immers bijdragen aan optimaal onderwijs voor ieder kind.

1. Context, kaders en ontwikkelingen gemeente Zundert

Visie gemeente Zundert

In de doelstellingen van programma Omgeving & Maatschappij staat het volgende benoemd: Verbeteren van de doorgaande ontwikkeling in het onderwijs. Daarnaast levert de bestuursopdracht een actieve bijdrage aan de leefbaarheid: Leefbaardere en vitalere wijken en kernen met een aangenamer woon- en leefklimaat.

In de onderwijsvisie 'De doorgaande Ontwikkeling' staat het uitgangspunt benoemd dat een zo optimaal mogelijke doorgaande ontwikkeling van 0-12/14 jaar wordt gerealiseerd met een IKC. Het is een opvoedings-/onderwijsconcept gericht op inhoudelijke samenwerking van kinderopvang/peuterwerk en onderwijs en onderstaande partners zoals het CJG, consultatiebureau en jongerenwerk met gezamenlijke en daarvoor geschikte huisvesting.

Collegeprogramma 2018-2022

In het politiek akkoord 2018-2022, 'Veranderende wereld, Zundert verandert mee', zijn zes bestuursopdrachten vastgesteld. Eén van de bestuursopdrachten is onderwijshuisvesting.

De volgende doelstelling is in de bestuursopdracht opgenomen: De toekomst van de onderwijshuisvesting in Zundert en Klein Zundert is een belangrijk vraagstuk in onze gemeente, vooral voor de direct betrokkenen. Wij erkennen de positieve rol voor de leefbaarheid van de nabijheid van een school maar vinden de kwaliteit van het onderwijs een even belangrijk uitgangspunt. We zoeken voor deze opgave nadrukkelijk de dialoog met het onderwijsveld en ouders waarbij het belang van het kind voorop moet staan. We willen in deze bestuursperiode komen tot een oplossing voor de onderwijshuisvesting van de momenteel bestaande basisscholen in de kernen Zundert en Klein Zundert.

De kaders en uitgangspunten voor de uitvoering van de bestuursopdracht zijn in oktober 2018 door de raad bekrachtigd.

Uitgangspunten bestuursopdracht

- In dialoog: de uitvoering van de bestuursopdracht wordt in dialoog met de betrokken stakeholders uitgevoerd. Hiervoor wordt intensief overleg gevoerd met onder andere de schoolbesturen.
- Aandacht voor verantwoordelijkheden en rolneming: het schoolbestuur is verantwoordelijk voor (beleid op) de kwaliteit van het onderwijs (inhoud). De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting.
- Kwaliteit onderwijs voorop: bij de beslissingen over onderwijshuisvesting is de kwaliteit van onderwijs doorslaggevend. Dat neemt niet weg dat ook andere factoren, zoals leefbaarheid, nabijheid, nabijheid van sportaccommodaties worden meegewogen.
- Factor Z: in de Missie & Visie is opgenomen dat we met inwoners en ondernemers zoeken naar de beste, toekomstbestendige oplossingen. Iedereen neemt in dit proces zijn of haar verantwoordelijkheid binnen de kaders die we samen hebben vastgesteld. De factor "Z" kan een betekenisvolle bijdrage leveren aan de strategie om te komen tot IHP en het beoogd eindresultaat.

Dwarsverbanden

Bestuursopdracht sport: Naast de bestuursopdracht onderwijs zijn er nog vijf bestuursopdrachten vastgesteld, waaronder sport. De bestuursopdracht sport wordt in samenhang met deze bestuursopdracht bekeken vanwege het bewegingsonderwijs.

Project maatschappelijk vastgoed: hierin wordt gezien hoe we als gemeente in de toekomst willen omgaan met ons maatschappelijk vastgoed. Thema's als duurzaamheid, financieringsvormen en multifunctionaliteit staan hierin centraal.

Er is een nauwe verbinding met verschillende thema's uit de programma's Omgeving & Maatschappij en Zorg & Sociaal Domein, denk aan jeugdbeleid, maatschappelijke voorzieningen, kinderopvang, leefbaarheid.

Duurzaamheidsvisie

In het politiek akkoord 2018-2022 is duurzaamheid omarmt, het gaat daarbij om duurzaamheid in de brede zin van het woord (global goals). In de onlangs door de raad vastgestelde duurzaamheidsvisie zijn de ambities vastgelegd. De ambitie voor duurzaamheid binnen de gemeente Zundert moet realistisch en haalbaar zijn. Ook moet het passen binnen ons DNA. Alleen dan sluit je aan bij de kansen die onze gemeente te bieden heeft en de behoefte die onze netwerkpartners i.c. de onderwijsinstellingen hebben. Best practices benutten en toepassen vergroot de kans van slagen.

Realistisch en haalbaar betekent ambitieus maar benut de koppelkansen (meenemen bij renovatie opgaven) en kijk naar de terugverdien termijnen. Invulling van de duurzaamheidsambitie is veelal maatwerk per gebouw.

Samen met de schoolbesturen in het volgende gezamenlijke ambitieniveau uitgesproken: Bij nieuwbouwprojecten van scholen in het voortgezet onderwijs voor de realisatie van Energie neutrale Gebouwen (ENG), bij vernieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen voor een forse verduurzaming van de gebouwen en de bestaande bouw willen we waar mogelijk upgraden naar een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG).

Hiermee stijgen we uit boven de wettelijke verplichting. Vanaf juli 2020 dienen alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energie neutraal (BENG) te zijn.

Momenteel verkennen wij met de schoolbesturen de mogelijkheden van financiering van deze investeringen. De duurzaamheidsambitie wordt bij het verkennen van deze mogelijkheden meegenomen. Wanneer het financiële plaatje compleet is, kan de duurzaamheidsambitie worden getoetst aan de duurzaamheidsvisie (realistisch en haalbaar) van de gemeente Zundert en de financiële mogelijkheden van de schoolbesturen.

Visie op Integraal Kind Centrum (IKC)

Context en gezette stappen

De ambitie tot optimalisering van de onderwijshuisvesting kent zijn oorsprong al in het vorige collegeprogramma. Daarin is expliciet gekozen in te zetten op de vitaliteit van de kernen, om hun aantrekkingskracht te behouden en te versterken. Goede voorzieningen in alle kernen zijn daarvoor een voorwaarde. Eén van de uitgewerkte stappen als voorloper op de 'Doorgaande ontwikkeling' is het 'Integraal accommodatieplan gemeente Zundert' (2010). Daarna is een eerste uitwerking vastgelegd in de notitie 'voortgang accommodatieplan'(2012). Tot slot de notitie 'haalbaarheid 2 MFA's en 1 IKC' (2012) die is opgesteld ten behoeve van de realisatie van het Integraal Kindcentrum (IKC) Rijsbergen en de Multifunctionele Accommodaties (MFA's) in Zundert en Wernhout. De eerste stap: het IKC Rijsbergen, wordt daarin gepresenteerd als een spilcentrum rond opgroeiende jeugd, waarin de school (St. Bavo) met de kinderopvang het centrale hart vormt en waarbij overige kindpartners worden uitgenodigd om nauw samen te werken. Doel is om voor kinderen een optimaal opgroei- en opvoedklimaat te bewerkstelligen, waarbinnen kinderen in doorgaande leerlijnen met afgestemde dag arrangementen maximaal hun talent kunnen ontwikkelen. Het IKC Rijsbergen vormt daarmee een belangrijke schakel in de vitaliteit van het dorp en zorgt voor aantrekkingskracht naar de omgeving, waarbij het voor jonge gezinnen aantrekkelijk is zich in Rijsbergen te vestigen of daar te blijven wonen. Met succes

is in Rijsbergen eind 2017 het IKC 'De Plaetse' in gebruik genomen. Een nieuw gebouw met een volwaardige huisvesting voor de functies die daarin zijn opgenomen.

In navolging op de realisatie van het Integraal kindcentrum (IKC) in Rijsbergen, is al enige tijd de vraag aan de orde of het realiseren van een dergelijk centrum ook niet voor de kernen Zundert en Klein Zundert zou moeten worden uitgewerkt. De kwaliteit van de onderwijsgebouwen geeft hier voldoende aanleiding tot opwaardering/vervangende nieuwbouw.

Een IKC kent diverse voordelen, zowel onderwijskundig (brede ontwikkeling voor het kind), in de combinatie van functies, vanuit het medegebruik van elkaars ruimten en financieel (efficiënt bouwen en exploitatie voordelen). Uiteraard is van groot belang dat een IKC gevormd wordt door verschillende functies, die met elkaar samen kunnen werken. Dat neemt niet weg, dat een IKC niet altijd in één gebouw behoeft te worden gehuisvest. Er kan nog steeds sprake zijn van een functionele IKC in verschillende gebouwen, maar via de samenwerking toch één IKC vormen.

De gemeenteraad heeft in december 2016 de gemeentelijke onderwijsvisie geactualiseerd en de visie 'Doorgaande ontwikkeling' vastgesteld. Dit is een brede visie op onderwijs, waarbij de IKC vorming wordt omarmd en breed wordt uitgewerkt binnen de verantwoordelijkheden en taken die gemeente heeft. In deze visie zet de gemeente in op een IKC in elk van de kernen Achtmaal, Rijsbergen, Wernhout en heeft zij een voorkeur voor één IKC voor de kernen Zundert en Klein Zundert samen. De raad kiest daarmee voor het zo optimaal mogelijk realiseren van onderwijskwaliteit in één huisvesting.

IKC Zundert/Klein Zundert

Met de realisatie van het IKC Rijsbergen is er recentelijk veel ervaring opgedaan over hoe een dergelijke ambitie in de kernen vorm kan krijgen. Voor de opgave Zundert en Klein Zundert is dan ook, analoog aan het proces van IKC Rijsbergen, de opgave of de onderwijsinstellingen voldoende samenwerking zien om tot één integraal centrum te kunnen komen of dat het juist wenselijk is in decentrale centra te blijven functioneren en daarmee hun eigen omgeving te behouden (wat bindt en wat onderscheidt de verschillende scholen). Een IKC is derhalve vooral afhankelijk van de behoefte van het kind (en de ouders), het aanbod vanuit de schoolorganisatie (optimale schoolgrootte) en de wens tot samenwerking van de betrokken instanties.

In de geactualiseerde onderwijsvisie van de gemeente zijn ook randvoorwaarden voor een IKC in Zundert en Klein Zundert opgenomen. Aansluitend op deze visie is in mei 2017 logischerwijze een besluit genomen over de onderzoeksopzet IKC Zundert/Klein Zundert. Uiteindelijk is er in oktober 2017 besloten eerst een draagvlakonderzoek onder ouders en inwoners van Zundert/Klein Zundert uit te voeren en op grond van de resultaten te beslissen om een ruimtelijke/bouwkundige verkenning uit te voeren. De vragenlijst voor ouders en inwoners is met de fracties uit de raad besproken. De resultaten van het draagvlakonderzoek geven een divers beeld van wat er volgens de geënquêteerden nodig zou moeten zijn: van een behoud van de huidige 3 scholen (en schoolgebouwen) in Zundert en Klein Zundert, tot de vorming van één IKC voor beide kernen tezamen. De resultaten van het onderzoek zijn voor de politiek aanleiding geweest voor het formuleren van de bestuursopdracht Onderwijshuisvesting.

Een IKC kent feitelijk twee invalshoeken, die van de visie en de huisvesting. Beide zijn van evident belang. Ook juist in die volgorde. Voor het goed functioneren van een IKC als instelling is een juiste onderwijskundige/IKC visie op schoolniveau nodig. Deze visie is door het schoolbestuur SPOZ begin van dit jaar onder begeleiding van onderzoeksbureau Sardes opgesteld.

Op basis van het rapport *'Klaar voor de toekomst, vergelijking van de onderwijskundige visie van de basisscholen in Zundert en perspectief'* (Sardes, maart 2019), bleek dat de onderwijskundige visies van de drie scholen op hoofdlijnen vergelijkbaar zijn.

Het zijn alle drie scholen met een modern klassikaal onderwijs, waar de organisatie, het curriculum, de pedagogische en didactische kenmerken veel overeenstemming met elkaar hebben. Er zijn wel nuances te vinden; zo heeft één school meer kinderen met een migratie achtergrond, een andere school is net iets meer bezig met ICT en een derde school loopt zich warm om te gaan werken met thema's. Maar dat zijn geen verschillen die maken dat de scholen onverenigbaar zouden zijn.

Uiteindelijk is op basis van sociaal geografische afwegingen (schoolgrootte, sociaal culturele samenhang, segregatie, etc.) een keuze gemaakt tot de uitwerking van een aantal scenario's.

Scenario's

Op basis van een verdiepend gesprek met de schoolleiders, het bestuur en de gemeente zijn met een open blik verschillende scenario's verkend, omdat er op basis van de onderwijskundige visies meer combinaties mogelijk zijn dan in het rapport worden aangegeven. Scenario's waarbij alle scholen apart zouden blijven tot en met een combinatie van twee of meer. Uiteindelijk heeft SPOZ de absolute voorkeur uitgesproken voor een combinatie van de St. Annaschool en Zonnebloem samen in één gebouw en de St. Antoniuschool zelfstandig te houden.

De redenering is hierbij dat de St. Antonius graag wil blijven bestaan in Klein Zundert. Eén school voor heel Zundert wordt te groot geacht, maar men zoekt wel naar functionele schaalvoordelen in bijvoorbeeld de functies sport en opvang voor de andere scholen. Daarnaast zijn er mogelijkheden tot bestrijden van segregatie.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strookt met de visie SPOZ om voorzieningen te clusteren (clustering met voorschools /VVE) ▪ Mogelijk schaalvoordelen voorzieningen St Anna en Zonnebloem ▪ Bevordering integratie ▪ Mogelijkheid tot onderwijskundige profilering scholen ▪ Mogelijkheid een doorgaande lijn 0-13 jaar te creëren bij St Anna-Zonnebloem ▪ Compleet aanbod voor de ouders in Zundert en Klein-Zundert (voor iedere ouder een passend aanbod). ▪ Bedrijfsmatig goede aantallen leerlingen per school (ongeveer 250 in Klein-Zundert en tussen de 400-450 in Zundert). Perfect om een school optimaal te laten functioneren. ▪ In iedere 'kern' een volledig aanbod (kerndenken). ▪ Voor ouders: diversiteit van aanbod van opvang in de school en op externe locaties. ▪ Goede basis voor inhoudelijk samenwerking met diverse kinderopvangorganisaties. ▪ Schaalvoordeel kijkend naar eventuele voorzieningen. ▪ Strookt met de wens professionals om kleinschalig onderwijs te organiseren ▪ Qua personeel en organisatie optimaal te organiseren. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leerlingenstroom op basis van voorkeuren van ouders is nog niet duidelijk (moeilijk te voorspellen) ▪ Een goede scholencombinatie is wel afhankelijk van de geografische locatie van de scholen (voorkeur is niet te dicht bij elkaar)

Het scenario dat draagvlak heeft is derhalve één IKC in Zundert (functioneel en fysiek) en één IKC in Klein-Zundert (alleen functioneel; partijen zitten nabij de onderwijsvoorziening en verplaatsing richting één gebouw is niet noodzakelijk om de werkzaamheden optimaal op elkaar af te stemmen). De omvang van beide IKC's is daarmee ook verschillend.

Omvang

In de onderwijsvisie staat opgenomen dat een IKC een opvoedings-/onderwijsconcept is gericht op inhoudelijke samenwerking van kinderopvang, onderwijs en andere partners zoals bijvoorbeeld het CJG, het consultatiebureau en jongerenwerk met gezamenlijke en daarvoor geschikte onderwijshuisvesting.

SPOZ is in gesprek met één van de kinderopvangpartners om te komen tot langjarige samenwerkingsafspraken. Omdat het CJG, het consultatiebureau en het jongerenwerk

specifiek genoemd worden als partners binnen een IKC in onze visie, is een eerste inventarisatie gehouden welke meerwaarde het uitvoeren van activiteiten van deze partners in een toekomstig IKC in Zundert hebben. Deze eerste inventarisatie dient gezamenlijk met de partners verder verkend te worden.

In eerste instantie zien we theoretisch zeker meerwaarde wanneer het consultatiebureau is gevestigd in het IKC. Argumenten die hiervoor pleiten zijn als volgt:

- Het consultatiebureau heeft veel contactmomenten met de jeugd (0-12jaar).
- Jeugdverpleegkundige en leraren kunnen signalen laagdrempelig met elkaar bespreken.
- Fysieke aanwezigheid in het onderwijs heeft een positief effect of de zichtbaarheid van de jeugdverpleegkundige.
- School als nabije en vertrouwde plek voor ouders; dit kan de drempel tot bezoek verkleinen.

In eerste instantie zien we in mindere mate het belang van een fysieke verbinding tussen onderwijs en de locatie van het CJG en het jongerenwerk. Iedere school in Zundert heeft een gekoppelde jeugdprofessional vanuit het CJG. Op inhoud wordt de samenwerking op deze manier vormgegeven. De jeugdprofessionals werken vanuit het CJG vindplaatsgericht. Zodoende zijn er ook verbindingen met de kinderopvang, huisartsenpraktijken en voortgezet onderwijs. Een fysieke koppeling met deze vindplaatsen is niet direct noodzakelijk voor de samenwerking. Voor het jongerenwerk geldt dat op dit moment de belangrijkste doelgroep jeugd vanaf 12 jaar (voortgezet onderwijs) is. Zodoende is deze fysieke koppeling met het basisonderwijs op dit moment niet direct noodzakelijk.

Relatie Maatschappelijk vastgoedportefeuille

Binnen de herstructureringsopgave van ons maatschappelijk vastgoed vindt er momenteel ten behoeve van de huisvesting van de maatschappelijke voorzieningen een heroriëntatieonderzoek plaats, waarbij gekeken wordt of er meer efficiëntie in de gemeentelijke portefeuille kan worden verkregen. Een en ander ook in relatie tot de behoefte aan een innovatieve (her)financiering van het vastgoed.

Visie op het voortgezet onderwijs

Mencia Sandrode levert een grote bijdrage aan de goede onderwijsvoorziening in Zundert. Om de kwaliteit en het behoud van voortgezet onderwijs binnen de gemeente te garanderen, heeft de school het onderwijsaanbod verbreed. Sinds schooljaar 2018-2019 is het mogelijk de eerste twee leerjaren van de kaderberoepsgerichte leerweg op Sandrode te volgen en vanaf schooljaar 2021-2022 wordt gestart met het aanbieden van havo 4, het jaar daarna havo 5; tot dat moment vervolgen de havo-leerlingen van Mencia Sandrode hun carrière na de derde klas op Mencia de Mendoza Lyceum in Breda. Op deze manier biedt Sandrode aan zoveel mogelijk leerlingen uit de regio Zundert de kans voortgezet onderwijs nabij te volgen en is het voortbestaan van deze voorziening binnen de gemeente gewaarborgd.

Op dit moment telt de school 302 leerlingen. De verwachting is dat de school zal groeien tot een 350 leerlingen in 2021 en de jaren daarna tot ruim 400 leerlingen (toevoeging van havo 4 en havo 5). Deze getallen zijn mede gebaseerd op onderzoek dat gedaan is naar de aantallen leerlingen uit het voedingsgebied die momenteel buiten Zundert havo-onderwijs volgen. Het aantal aanmeldingen van de laatste twee jaar en de groei van het aantal leerlingen op de diverse basisscholen ondersteunen deze prognose.

De mogelijkheden om een groeiend leerlingenaantal in het huidige gebouw op te vangen zijn beperkt. Een klein aantal lokalen kan intensiever worden ingezet en een aantal lokalen

kan worden gesplitst. Vanaf 2022 zal de havo bovenbouw volledig ontwikkeld zijn. Op dat moment biedt het gebouw ruimte voor 2 tot 4 groepen extra in de bovenbouw. In de bovenbouw wordt echter vooral in clusters gewerkt, wat inhoudt dat een groep leerlingen niet de hele dag gezamenlijk in een lokaal aan 1 vak, maar over verschillende ruimtes verdeeld in verschillende groepen aan bepaalde keuzevakken werkt. Bovendien stellen verschillende ontwikkelingen, die de maatschappij aan het onderwijs vraagt (een grotere flexibilisering, meer maatwerk), andere eisen aan het schoolgebouw. Ook zal op dat moment de huidige aula/leerlingenkantine een knelpunt vormen. De capaciteit van het huidige gebouw is daarmee mogelijk niet toereikend voor de te verwachten onderwijsbehoefte. Dat laatste zal echter uit het werkelijk aantal leerlingen moeten blijken. Ondanks de te verwachten groei, hoopt Sandrode haar kleinschalige karakter, deel van het succes, te behouden.

Visie op het speciaal onderwijs

Missie: Koraal en De Koperakker zetten zich met hart en expertise in om de leerlingen het zogenoemde perspectiefrijke onderwijs aan te bieden.

Visie: De leerlingen krijgen de mogelijkheid om zich op sociaal-emotioneel en cognitief gebied te ontwikkelen op een niveau dat overeenkomt met hun mogelijkheden, omdat voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- Het onvoorwaardelijk accepteren van alle leerlingen met hun specifieke onderwijsbehoeften.
- Het hebben van hoge, maar realistische verwachtingen van leerlingen.
- Het creëren van een (kind)vriendelijke, positieve, open en gestructureerde sfeer waarin leerlingen, personeel en ouders zich veilig voelen.
- Het aanbieden van onderwijs dat zich richt op het onderwijsprofiel van de leerling. Daarbij hoort het stimuleren van zelfstandigheid en het vergroten van een positief realistisch zelfbeeld.
- Het informeren én betrekken van ouders/verzorgers bij de didactische en pedagogische ontwikkeling van hun kind.

Bij de leerlingen van De Koperakker is sprake van psychiatrische- of gedragsproblematiek zoals: autisme spectrumstoornissen, aandachtstekortstoornissen (ADHD), (oppositieel) gedragsstoornissen, depressieve stoornissen, angststoornissen, relationele problemen en andere stoornissen.

De mate en aard van de problematiek maken een intensieve begeleiding op zowel pedagogisch- als didactisch gebied noodzakelijk.

Op dit moment ontwikkelt Koraal een nieuwe toekomstvisie, waarin groei van de SO regio Breda, onderwijszorgarrangementen en ontwikkelingen rondom Jutz worden meegenomen.

Het onderwijs in Zundert

Hieronder een overzicht van de scholen in de gemeente, met het daarbij behorende bevoegde gezag.

Primair, voortgezet en speciaal onderwijs

kern	school	schoolbestuur		II aantal
Zundert	St. Annaschool	Stichting Primair Onderwijs Zundert	SPOZ	177
	Zonnebloem	Stichting Primair Onderwijs Zundert	SPOZ	257
	Mencia Sandrode	Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Breda e.o.	SKVOB	302
Klein Zundert	St. Antoniuschool	Stichting Primair Onderwijs Zundert	SPOZ	250
Achtmaal	De Wegwijzer	Stichting Primair Onderwijs Zundert	SPOZ	113
Wernhout	St. Jozefschool	Stichting Primair Onderwijs Zundert	SPOZ	163
Rijsbergen	St. Bavoschool	Stichting Katholiek Onderwijs Rijsbergen	SKOR	390
	De Koperakker	Driespan/ Koraal	Koraal	150

Op 1 oktober 2019 (jaarlijkse teldatum) volgden in totaal 1.350 leerlingen Primair Onderwijs, 302 leerlingen het Voortgezet Onderwijs en 150 het Speciaal Onderwijs in de schoolgebouwen in de gemeente. Op basis van de leerlingenprognose zullen dat er in 2034 naar verwachting circa 1.462 respectievelijk 400 en 139 zijn.

In deze prognoses zijn de woningbouwplannen in de gemeente zo veel mogelijk meegerekend. Dit is van belang omdat woningbouwplannen invloed hebben op de leerlingenaantallen. Uit de prognoses blijkt dat we per saldo op termijn te maken hebben met een lichte groei van het aantal leerlingen.

2. Wettelijke positie onderwijshuisvesting

Zowel de gemeente als het schoolbestuur hebben binnen de onderwijshuisvesting te maken met wettelijke kaders. Met ingang van 1997 is de *zorgplicht* voor het bekostigen van de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs volledig overgedragen van het Rijk (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) naar de *gemeenten*. Op grond van de wet is de gemeente vanaf dat moment verantwoordelijk voor de voorzieningen in de huisvesting, zoals nieuwbouw (permanent en tijdelijk) vervanging, uitbreiding, (buiten) onderhoud en bouwkundige aanpassingen etc. Elke gemeente heeft per die datum op grond van de Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de expertisecentra (WEC) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) een regeling vastgesteld: de *Verordening* voorzieningen huisvesting onderwijs op basis van een VNG model. De gemeente hanteert deze verordening om vorm te geven aan haar wettelijke kaders (de zorgplicht voor adequate huisvesting van scholen). De gemeente Zundert heeft de meest recente wijziging van de verordening vastgesteld in 2015.

Vanaf 2015 is de verantwoordelijkheid voor het *buitenonderhoud* en de *aanpassingen aan de schoolgebouwen* voor wat betreft het Primair - en Speciaal Onderwijs (PO en SO) overgeheveld van de gemeente naar het *schoolbestuur*. Omdat het schoolbestuur PO en SO al de verantwoordelijkheid had voor het (*binnen*) *onderhoud* is daarmee de verantwoordelijkheid voor het gehele onderhoud en aanpassingen bij de schoolbesturen terecht gekomen. Voor het voortgezet onderwijs was dit vanaf 2006 al het geval.

Op grond van de onderwijswet- en regelgeving is het schoolbestuur verantwoordelijk voor de materiële instandhouding van het schoolgebouw. Hiertoe rekenen we alle kosten die verband houden met het instandhouden van het gebouw, zoals exploitatielasten (energie, schoonmaak etc.) en dus ook het onderhoud (binnen en buiten) en de aanpassingen. Schoolbesturen ontvangen daarvoor een Rijksvergoeding. Dat is een lump sum vergoeding binnen de Materiële Instandhouding (MI).

Schoolbesturen hebben in beginsel het *juridisch eigendom*: dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw juridisch aansprakelijk is. De gemeente heeft het *economisch claimrecht*. Dat houdt in, dat wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw, dat terugvalt aan de gemeente. Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik geven (aan een maatschappelijke partij) of verhuren (commerciële partij), Dat laatste, alleen indien de gemeente daar vooraf toestemming voor geeft.

Er is een uitzondering op het bovenstaande. Gemeenten kunnen met één of meerdere schoolbesturen overeenkomen dat het schoolbestuur zelf geheel verantwoordelijk is voor de onderwijshuisvesting, dus ook voor de investeringen voor nieuwbouw en uitbreiding (artikel 76 Wet op het primair onderwijs en vergelijkbare artikelen in de WEC en WVO). Om die taak te kunnen uitoefenen ontvangt het schoolbestuur jaarlijks een bedrag van de gemeente. De gemeente draagt daarbij een of meer taken en de daarbij behorende financiële middelen dus over. Dit wordt *doordecentralisatie* genoemd. De gemeente behoudt hierbij wel de wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dat laatste is een wettelijk gegeven en niet overdraagbaar.

In de Zundertse praktijk zijn er nog enkele uitzonderingen. Dat is dat de gemeente en het schoolbestuur met een externe partij overeenkomt, dat die de realisatie van de onderwijsvoorziening op zich neemt en juridisch eigenaar is. De gemeente behoudt dan wel het economisch claimrecht. Dat is binnen de gemeente het geval bij de IKC in Achtmaal, waar Thuisvester het juridisch eigendom heeft en de gemeente een jaarlijkse vergoeding aan Thuisvester betaalt. En daarvan is sprake bij de Koperakker, de SO voorziening in Rijsbergen, dat op het terrein van de Krabbebossen door de Stichting Juzt is gerealiseerd. Daar is Juzt juridisch eigenaar en heeft de gemeente het economisch claimrecht door het betalen van een jaarlijkse vergoeding. Tot slot kan het voorkomen dat

een schoolbestuur eigendom heeft van vóór de inwerkingtreding Lager Onderwijswet 1920 (dus van vóór de rijksbekostiging van het onderwijs). Dat noemen we een 'oude eigendomsschool'. Dan behoudt niet de gemeente, maar het schoolbestuur het economisch claimrecht op de grond en gaat deze na buitengebruikstelling niet over naar de gemeente. Daarvan is sprake bij de St. Bavo-school in Rijsbergen.

3. Nieuwe ontwikkelingen

Landelijk staan kwaliteit en betaalbaarheid van onderwijshuisvesting sterk onder druk. Onder meer door verhoging van de eisen in het Bouwbesluit en de plicht om in 2020 bijna energie neutrale gebouwen (BENG) en waarschijnlijk in 2050 energie neutrale gebouwen (ENG) te gaan realiseren. Van rijkswege worden hieraan vooralsnog geen extra financiële consequenties verbonden. Men is daarover landelijk wel in gesprek.

Zoals in de inleiding al vermeld, zijn er recentelijk landelijke voorstellen ontwikkeld, waarin het begrip Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) wettelijk wordt verankerd. Dat houdt onder meer in dat elke gemeente, in samenspraak met de schoolbesturen, een onderwijshuisvestingsplan opstelt, dat bekrachtigd wordt door de gemeenteraad. Verder is voorgesteld om het begrip renovatie wettelijk te verankeren. En dat, indien sprake is van een levensduurverlenging, deze in beginsel als een voorziening in de huisvesting wordt aangemerkt en daarmee voor rekening van de gemeente komt. Ook is in het voorstel opgenomen om het (mee) investeren in onderwijshuisvesting door Primair en Speciaal Onderwijs schoolbesturen onder bepaalde voorwaarden toe te laten wettelijk te verankeren. Tot slot heeft de VNG eind 2018 haar leden geadviseerd om de financiële norm in de lokale Verordening voorzieningen huisvestingonderwijs van elke gemeente eenmalig structureel te verhogen met 40% om daarmee meer in overeenstemming te komen met de veranderende prijzen vanwege de marktwerking en de hogere bouweisen die aan schoolgebouwen worden gesteld.

NB: bij de besluitvorming over de IKC in Rijsbergen zijn al lokale afspraken gemaakt over een bijdrage van het schoolbestuur en een reële norm voor de nieuwbouw.

Ook voor Zundert zijn deze ontwikkelingen van invloed op de beoordeling van de vraag wat voor keuzes er moeten worden gemaakt voor de gebouwen van het Primair, Speciaal en Voortgezet Onderwijs. Op basis van de huidige wet- en regelgeving heeft de gemeente Zundert de zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting en is zij gehouden om in ieder geval te voorzien in nieuwbouw van een schoolgebouw als de aanvraag tot vervanging voldoet aan de in de Verordening gestelde eisen. Daarentegen is het schoolbestuur gehouden het gebouw in stand te houden en te onderhouden. Door deze nieuwe ontwikkelingen, maar ook doordat er zich mogelijkheden aandienen om te komen tot een herstructurering van de onderwijsvoorzieningen in met name de kernen Zundert en Klein Zundert, ontstaat er meer ruimte om de samenwerking te zoeken. De gemeente en de schoolbesturen nemen hierin dan ook beide hun eigen verantwoordelijkheid om vanuit visie en inhoud, vooruitlopend op deze mogelijke wettelijke aanpassingen, een Integraal huisvestingsplan op te stellen op basis van realistische parameters en uitgangspunten. Bij de toekomstige periodieke actualisatie van het IHP zal steeds de actuele stand van de wet- en regelgeving worden betrokken. Indien deze leidt tot strijdigheid met de afspraken zullen de afspraken worden aangepast.

Het IHP bevat de maatregelen voor nu en in de toekomst vanuit de ambities van de schoolbesturen en gemeente gezamenlijk ten aanzien van de onderwijshuisvesting op basis van visie op het onderwijs en de onderwijskwaliteit. Het bevat de gelijkwaardige uitgangspunten en parameters die voor alle schoolgebouwen in de gemeente kunnen en zullen gelden, gebaseerd op de actuele financiële norm.

4. Opbouw maatregelen

Het IHP beschrijft de maatregelen op basis van de kaders, uitgangspunten en ambities en gebaseerd op nieuwe ontwikkelingen, vervat in een model op basis van gelijkheid. Deze maatregelen bevatten de hoofdlijnen van de voorziening. Het 'renovatiemodel' is voor alle situaties toepasbaar, waarin op basis van die parameters en ambities keuzes worden gemaakt (ontwikkelingsbestendig).

Deze parameters geven onder meer antwoord op de vragen, zoals:

- Wanneer komt een gebouw in aanmerking voor renovatie dan wel nieuwbouw?
- Welke kwaliteit wordt aangehouden bij renovatie dan wel nieuwbouw?
- Welke financiële norm wordt gehanteerd voor die kwaliteit van renovatie dan wel nieuwbouw?

De lange termijnbehoefte voor het onderwijs wordt onderbouwd met een recente leerlingenprognose en een conditiemeting per schoolgebouw. Die conditiemeting (door een extern bouwtechnisch bedrijf uitgevoerd) geeft een analyse van de huidige kwaliteit van het gebouw en de mate waarin het gebouw kan worden opgewaardeerd naar een hoger kwaliteitsniveau (BENG). Tevens maakt het aan de hand van een MJOP inzichtelijk welke onderdelen daarvan behoren tot het zogeheten onderhoud van het gebouw (de instandhouding) en welke onderdelen zijn toe te rekenen als levensduurverlengend. Daarbij is het mogelijk om onder bepaalde condities het gebouw te renoveren voor een periode van 40 jaar.

Het renovatiemodel gaat uit van een bepaalde levensduur waarop een gebouw technisch en kwalitatief goed kan functioneren en wat de afwegingen zijn als sprake is van een einde van die levensduur. Zo zal er bij een leeftijd van 40 jaar bekeken moeten worden of het gebouw moet worden vervangen, of dat een verlenging van de levensduur door renovatie nog haalbaar is.

De kaders van dat renovatiemodel worden in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt.

5. Kaders van de maatregelen

Renovatie of nieuwbouw

Algemene toelichting

Bij de instandhoudingscyclus van een schoolgebouw spreken we over (groot) onderhoud, renovatie en uiteindelijk vervanging. Het principe is dat we spreken over groot onderhoud wanneer een gebouw 20 jaar oud is, over het begrip renovatie, indien een gebouw 40 jaar oud is en vervanging na 60 jaar.

Bij renovatie is er sprake van een combinatie van het plegen van groot onderhoud en verlenging van de levensduur van het gebouw. Dat betekent dus dat er bij een leeftijd van 40 jaar bekeken wordt of het pand kan worden gerenoveerd, of dat nieuwbouw noodzakelijk is. Dat is afhankelijk van de kwaliteit, de constructie en de functionaliteit van het gebouw (tijdsgeest waarin het gebouw is gerealiseerd). Bepaalde panden kunnen een levensduurverlenging aan en bepaalde panden kunnen dat niet. Onderhoud is conform de wet- en regelgeving voor rekening van het schoolbestuur. Ook in de tussenliggende periodes. Nieuwbouw is voor rekening van de gemeente. Daarmee zien wij renovatie als een gezamenlijke verantwoordelijkheid met bijbehorende gezamenlijke investering.

Onderhoud en aanpassingen

Sinds de wetswijziging in 2015 (PO) is zowel het binnenonderhoud, als het buitenonderhoud en de aanpassingen een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Als we spreken over *onderhoud*, dan moet daarbij gedacht worden aan vervanging van de dakbedekking, kozijnen, cv ketel, verlichting, vloerbedekking, toiletten, plafonds etc. al deze onderdelen kennen hun eigen vervangingscyclus. Schoolbesturen hebben een planning voor het onderhoud van hun schoolgebouwen (Meerjaren onderhoudsplanung, MJOP). Daarmee hebben zij inzicht in de kwaliteit van hun gebouw en weten zij wanneer onderdelen van het gebouw vervangen moeten worden. *Aanpassingen* betreft de zogeheten bouwkundige en functionele aanpassingen die nodig zijn om het gebouw aan de eisen (onderwijskundig/functioneel en bouwtechnisch) te laten blijven voldoen.

Renovatie/vernieuwbouw

Het model gaat uit van een renovatiemoment van een gebouw bij een gemiddelde leeftijd van 40 jaar, tenzij het gebouw dat bouwtechnisch niet aan kan. Het begrip renovatie is voor onderwijsgebouwen een relatief nieuw begrip. Er is vooralsnog geen wettelijk kader en zal vooral in de praktijk nadere invulling moeten krijgen. Zo bevat een renovatie maatregelen die betrekking hebben op het onderhoud (buitenkant: kozijnen, dak, voegwerk etc. en binnenkant: plafonds, toiletgroepen, verlichting, vloeren cv leidingen etc.) en op een levensduurverlenging van het gebouw (hogere kwaliteitseisen; duurzaamheidseisen; constructieve elementen), waardoor het gebouw voor de komende periode weer als adequate huisvesting kan worden beschouwd. Daarbij kan op basis van een (politieke) ambitie met elkaar worden afgesproken aan welke kwaliteit het gebouw na de renovatie moet voldoen. Die ambitie kan vanuit de politiek voortkomen, maar schoolbesturen kunnen zelf ook ambities hebben. Dit kan bijvoorbeeld 20 jaar zijn, zodat je met elkaar weet dat het gebouw na die datum zijn einde levensduur heeft bereikt, dan wel zelfs tot 40 jaar waarin je feitelijk naar een vorm van *vernieuwbouw* toe gaat.

Bij renovatie rekenen we in beginsel de volledige capaciteit van het gebouw mee, omdat niet de behoefte maar het bestaande aantal m² BVO gerenoveerd moet worden. Bij renovatie wordt derhalve de levensduur van het gebouw verlengd. Bij renovatie kunnen onderhoudswerkzaamheden worden gebundeld en in één keer worden uitgevoerd. Dat scheelt tijd en geld. Daarom is het ook van belang om een actuele

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) te hebben, zodat inzichtelijk is welke onderhoudswerkzaamheden te verwachten zijn.

Een bouwtechnische schouw is een goede toets vooraf over de haalbaarheid en de mate van renovatie van een gebouw. Ook de economische afschrijving van een gebouw (restant boekwaarde) kan een overweging zijn tot het bepalen van de mate van renovatie. Tevens is de mate van optimaal gebruik van de ruimte (functionaliteit en flexibiliteit) een belangrijke afweging. Verder kan de ambitie ten aanzien van de te halen kwaliteit in relatie tot de mogelijkheden der techniek en prijs/kwaliteitverhouding nog van invloed zijn op de wijze van renovatie. En tot slot: bij renovatie zal er altijd maatwerk nodig zijn.

Bij renovatie komen dus beide verantwoordelijkheden van zowel gemeente als schoolbesturen bij elkaar. De noodzaak voor een renovatie is veelal gelegen in de kwaliteit van het gebouw (bouwtechnische kwaliteit) of het ontbreken van een passende functionaliteit (onderwijskundige kwaliteit).

Vervangende nieuwbouw

Het renovatiemodel gaat uit van een vervanging van een gebouw bij een gemiddelde leeftijd van 40 of 60 jaar (of 40 jaar na een vernieuwbouw). Bij deze leeftijd is er sprake van een einde van de technische levensduur en is er in de praktijk vrijwel geen mogelijkheid meer om het gebouw nog op te waarderen en qua technisch niveau nog langer in stand te houden. Daarbij wordt het moment van vervanging in goed overleg met elkaar bepaald. Bij vervanging rekenen we met de normatieve behoefte, omdat op dat moment de keuze bepaald wordt hoeveel m² BVO er nodig is. Nieuwbouw is in beginsel een voorziening voor rekening van de gemeente (zie ook het hoofdstuk over de Wederzijdse bijdrage).

Kwaliteitsnorm

Voor het bepalen van de kwaliteit van de nieuwbouw wordt het begrip 'sober en doelmatig' uit de Verordening los gelaten en wordt rekening gehouden met het meest recente Bouwbesluit (2015¹) inclusief 'Frisse scholen Klasse B'². In dat Bouwbesluit worden nadere eisen gesteld ten aanzien van energie, lucht, temperatuur, licht en geluid. Daarbij wordt gerekend met de kwaliteit van de zogeheten BENG³ norm. Deze aanvullingen liggen in elkaars verlengde. Nu is het PvE frisse scholen nog gedeeltelijk ondergebracht in het Bouwbesluit en is het grotendeels aanvullend op de Bouwbesluiteisen. Dat geldt ook voor BENG. Naarmate de tijd vordert, zullen uiteindelijk alle aanvullingen in bouwvoorschriften worden opgenomen (wat nu nog als aanvulling geldt, is in de toekomst een eis)(Zie ook onder 6.3 Bouwkostenniveau).

Tot slot is recentelijk landelijk bepaald dat nieuwe gebouwen ook geen gasaansluiting meer mogen hebben. Dat betekent dat ook alternatieve vormen moeten worden gevonden (zoals bijvoorbeeld Warmte-koude opslag). De ambitie is dan ook om de bestaande schoolgebouwen in de gemeente Zundert geschikt te maken of te krijgen op dit BENG niveau. Mede omdat de verwachting is dat per 2050 de standaard voor een schoolgebouw energie-neutraal (ENG) zal zijn, is de ambitie om bij nieuwbouw zoveel mogelijk deze toekomstige norm direct te realiseren. Technisch is dat al mogelijk. Er zijn in Nederland zelfs gebouwen gerealiseerd die een nog hogere ambitie hebben en energie opleveren dan wel circulair gerealiseerd zijn.

---

¹ Het betreft officieel Bouwbesluit 2012 met aanvullingen

² Beleidsregel van Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) 2015. De begrippen BENG en ENG worden in hoofdstuk 7 nader toegelicht

³ Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, geldt dat deze vanaf 1 juli 2020 moeten voldoen aan de eisen voor bijna energie neutrale gebouwen (BENG).

Behoefte

Het is van belang per gebouw te weten hoeveel m² BVO er nodig is voor het onderwijs en waarmee mag worden gerekend. De Verordening biedt daartoe een duidelijke handreiking en berekening. De permanente behoefte aan m² is te bepalen aan de hand van het aantal leerlingen dat over 15 jaar (t+15) de school zal bezoeken. Dit is met de leerlingenprognose te berekenen. De prognose is een voorspelling naar de toekomst aan de hand van het feitelijk aantal leerlingen dat nu en in het verleden de school heeft bezocht. In de praktijk blijkt vaak dat het werkelijke leerlingenaantal in die 15 jaar af gaat wijken van de prognose. Schommelingen in het verloop van het leerlingenaantal kunnen er voor zorgen dat er uiteindelijk onvoldoende ruimte of juist meer dan voldoende onderwijsruimte beschikbaar is. Dat is evenwel inherent aan systeem van beoordelen, toekennen en realiseren van een onderwijsgebouw voor 40 jaar of langer. In het IHP zal via de periodieke actualisatie de eventueel aanpassingen op basis van demografische ontwikkelingen worden verwerkt.

Minimale schoolgrootte

De gemeente Zundert kent een vijftal kernen, met elk een eigen onderwijsaanbod van een of meer scholen. De historie van dit aanbod is gelegen in de diversiteit van het onderwijs en de kleinere schoolgrootte. Op dit moment zitten alle onderwijsinstellingen ruim boven de opheffingsnorm van 40 leerlingen. Derhalve is er geen reden om daar in het kader van de onderwijshuisvesting specifieke maatregelen voor op te nemen.

Bewegingsonderwijs

Het bewegingsonderwijs maakt onderdeel uit van de basisvakken voor het onderwijs en het toekennen van de faciliteiten (gymnastiekruimte of sportzaal) behoort daarmee tot de zorgplicht van de gemeente. In de Verordening is vastgelegd, dat scholen recht hebben op een aantal klokuren per groep per week. De scholen voor primair onderwijs in Zundert, Klein Zundert maken gebruik van de gemeentelijke sporthal (Onder de Mast). Achtmaal en Wernhout hebben hun eigen gymfaciliteit. In Rijsbergen maakt men gebruik van de sporthal in Rijsbergen. De school voor speciaal onderwijs in Rijsbergen en de voortgezet onderwijsschool in Zundert kennen een eigen (inpandige) gymfaciliteit.

Omdat de scholen allemaal gebruik maken van gemeentelijke sportfaciliteiten is er voor gekozen het onderdeel bewegingsonderwijs met uitzondering van de gymzaal bij de Koperakker en Mencia Sandrode niet in dit IHP op te nemen.

Financiële norm

De Verordening

In de model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de VNG zijn in de bijlagen diverse tabellen opgenomen die gelden als norm voor de beoordeling en berekening van de huisvestingsvoorzieningen, waaronder de financiële norm aan stichtingskostenvergoeding (Bijlage IV). Om de prijsstijgingen op niveau te houden geeft de VNG jaarlijks een index af over de gestegen bouwkosten. De gemeente Zundert heeft bij het vaststellen van haar Verordening gebruik gemaakt van het VNG model. De tabellen en berekening van de stichtingskostenvergoeding zijn de laatste jaren in beweging. Hoewel de VNG jaarlijks een indexering van de normvergoeding adviseert, is door de aangepaste bouweisen (bouwbesluit 2015 plus aanvullingen) en diverse ontwikkelingen in de markt (na de crisis) de huidige opbouw van de stichtingskostenvergoeding zwaar onder druk komen te staan. De VNG heeft daarom voor 2018 geadviseerd om tussentijds de norm eenmalig structureel met 40% te verhogen. Bovenop de eenmalige verhoging heeft de VNG voor 2019 een index geadviseerd van 6.63%.

Bouwkostenniveau (ontwikkelingsbestendig)

nieuwbouw

Ondanks het advies van de VNG met betrekking tot de enorme eenmalige normverhoging is de verwachting, dat deze vergoeding in de praktijk niet voldoende zal blijken te zijn. Recente stichtingskostenramingen en realisatie van schoolprojecten geven namelijk een ander beeld. Naast de stijging van de eisen en de bouwkosten zijn er ook andere maatregelen aangekondigd in het kader van het binnenklimaat en energieneutraliteit. Daarom is voor dit IHP gekozen voor een financiële norm aan de hand van de bouwkosten. Daarbij is gebruik gemaakt van een beschikbare kostenconfigurator die landelijk wordt gehanteerd als referentie voor een bouwkostenniveau. Het niveau van de bouwkosten van huisvesting voor het Primair Onderwijs, Speciaal Onderwijs en Voortgezet Onderwijs, is bepaald met behulp van de bouwkostenconfigurator van bureau HEVO. De gebruikte configurator geeft op basis van een database van gerealiseerde onderwijshuisvesting in het PO, SO en VO en de indexcijfers van het betreffende jaar, het gemiddelde kostenniveau per januari van elk jaar. De bouwkosten zijn - passend bij oplopende kwaliteitseisen - opgebouwd uit verschillende elementen die naar wens kunnen worden toegevoegd aan het basisniveau en gebaseerd op prijspeil 2019.

Normvergoeding onderwijshuisvesting PO bouwkostenniveau					
		aantal leerlingen: t/m 100	aantal leerlingen: 200	aantal leerlingen: 300	aantal leerlingen: 400
		1 laags	1 laags	1 laags	1 laags
A	Kosten landelijke regelgeving	€ 2.243	€ 2.052	€ 1.847	€ 1.811
B	totaal Frisse scholen	€ 241	€ 228	€ 228	€ 220
C	BENG	€ 215	€ 187	€ 141	€ 127
D	ENG (incl. gasloos)	€ 315	€ 287	€ 241	€ 227
totaal A + B + C		€ 2.699	€ 2.467	€ 2.216	€ 2.158
totaal A + B + D		€ 2.799	€ 2.567	€ 2.316	€ 2.258
	nieuwe norm BENG				
	nieuwe norm ENG				

Tabel voor Primair Onderwijs

Voor nieuwbouw gaan we uit van de ambitie energie-neutraal gebouw (ENG).

We gaan in één situatie over tot nieuwbouw, omdat sprake is van een combinatie van functies, waarbij beide gebouwen aan het einde van hun technische levensduur zijn (zie ook de omschrijving per kern). Hieronder een korte toelichting op de verschillende begrippen.

Wat houdt het basiskostenniveau in? (A)

Hier wordt de basis gelegd voor het gebouw. Naast de oorspronkelijke normvergoeding wordt een toeslag gerekend om te voldoen aan het huidige Bouwbesluit (2015). Hiermee wordt een sober en doelmatig gebouw gerealiseerd dat past binnen de huidige regelgeving. Dit betekent niet dat hiermee het gewenste hedendaags schoolgebouw kan worden gerealiseerd! Het Bouwbesluit zegt namelijk niets over wensen als flexibiliteit, transparantie, uitstraling, etc.

Wat houdt het PvE Frisse scholen in? (+ B)

Een Frisse School is een schoolgebouw met een goed binnenmilieu en een lage energierekening. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) heeft reeds in 2008 het 'Programma van Eisen – Frisse Scholen' laten ontwikkelen. De meest recente (4de) versie van het Programma van Eisen Frisse Scholen dateert uit 2015 en is aangepast aan de eisen in het Bouwbesluit zoals die per 2015 van kracht zijn. Het uiteindelijke doel is een zo gezond, comfortabel en energiezuinig mogelijk schoolgebouw binnen het beschikbare budget. Het Programma van Eisen Frisse Scholen gaat in op vijf thema's: energie, lucht: binnen luchtkwaliteit, temperatuur: thermisch comfort, licht: visueel comfort en geluid: akoestisch comfort en per thema drie kwaliteitsklassen (A, B, of C, waarbij C een acceptabel niveau aangeeft, B een goed niveau en A een zeer goed niveau). Gemiddeld genomen kiest men voor klasse B omdat die het best past in de prijs/kwaliteitverhouding van de maatregelen.

Wat is BENG? (+ D)

In januari 2015 zijn de eisen voor de energieprestatiecoëfficiënt (EPC-eis) voor de bouw onderwijsgebouwen aangescherpt van 1,3 naar 0,7. In 2020 zullen energieprestatie-eisen verder worden verlaagd naar bijna energieneutraal. Overheidsgebouwen moeten dat al vanaf 2018.

Recente voorbeelden uit de praktijk laten zien dat onderwijsgebouwen met een zeer lage EPC technisch goed haalbaar is. Dit komt vaak door een combinatie van maatregelen ten aanzien van compact bouwen, goede warmte-isolatie, kierdichting, zonwering, efficiënte verwarming, vraag gestuurde ventilatie, (passieve) koeling en goed geregelde verlichting.

Vanaf 1 juli 2020 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energie neutrale gebouwen (BENG) zijn. De BENG-eisen vervangen de EPC als maat voor de energieprestatie. Met name de energie beperkende maatregelen en in bepaalde mate de temperatuur van het programma Frisse Scholen en die van BENG kennen daarmee een overlapping. Dat komt ook tot uitdrukking in de opbouw van de stichtingskostenvergoeding. In de maatregelen per kern tonen we aan dat het technisch haalbaar is de bestaande gebouwen allemaal op het niveau BENG te brengen.

Wat is ENG (+C)

Naast de hierboven vastgestelde kwaliteitsprogramma's, die een op den duur verplichtend karakter hebben, is het ook mogelijk meer te investeren in maatregelen tot het verlagen van het energieverbruik tot ENG. Juist omdat naar verwachting voor de toekomst dit de nieuwe eis zal worden, is de ambitie voor nieuwbouw nu al voor ENG te kiezen. Dit doen we voor de nieuwbouw in de kern Zundert.

Met de in dit IHP gekozen kostenniveau op basis van de kostenconfigurator van HEVO hebben we een nieuw kwaliteitskader bepaald en wijken we in het vervolg af van de geldende normen in de Verordening. Deze bedragen laten zich overigens ook goed vergelijken met referentiebedragen die elders in het land worden toegepast bij lopende IHP's of doordecentralisatie trajecten.

Tot slot zijn er ook nog aanvullende maatregelen, die de exploitatie verder naar beneden kunnen brengen (zoals aluminium kozijnen in plaats van hout en pvc vloerbedekking in plaats van linoleum etc.) en maatregelen ter verdere verduurzaming van het gebouw (zoals een groen dak voor betere waterberging en groene gevel ter bevordering van biodiversiteit en opname fijnstof). Verder is het ook mogelijk om te investeren in een vergroting van de kwaliteit van het gebouw (zoals het vergroten van zichtlijnen binnen het gebouw voor een verbeterd toezicht, het opnemen van paneelwanden voor het samenvoegen van ruimten en de mogelijkheid tot het elektrisch (centraal) bedienen van de zonwering. In dit IHP laten we deze laatste aanvullende opties buiten beschouwing. De praktijk leert dat deze extra voorzieningen vooralsnog een relatief hoge investering vragen voor het effect dat er mee verkregen wordt, terwijl het vooral een investering is die ten goede komt van de exploitatie van het gebouw.

Renovatie/vernieuwbouw

Voor de situatie in de gemeente Zundert is uitgegaan van een basiskostenniveau (bouwbesluit 2015) aangevuld met de eisen uit Frisse Scholen kwaliteit B en BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) bij renovatie/vernieuwbouw. We kiezen daarbij om elk bestaand gebouw op dat niveau te brengen met een levensduur verlenging van 40 jaar. Hiervoor is gekozen omdat daarmee ook een ingrijpende investering kan worden gedaan, waarmee het gebouw in zijn geheel aan de BENG eisen kan voldoen. Door deze ingrijpende investering kan het gebouw technisch weer 40 jaar mee. Daarmee kan de gemeente deze investering ook in 40 jaar afschrijven. Om die reden noemen we die vorm van renovatie ook wel vernieuwbouw. De kosten voor een vernieuwbouw zijn, zoals eerder aangegeven, vaak maatwerk. Het is daarom van belang om tijdig grenzen aan te brengen in de mate van aanpassingen aan het gebouw. Met name door een technische schouw per gebouw is duidelijk geworden welk gebouw welke mate van vernieuwbouw aan kan. Op basis van de recent opgestelde conditiemetingen en MJOPS voor alle schoolgebouwen hebben we een goed beeld van wat een schoolgebouw qua levensduur en kwaliteit aan kan. De resultaten van deze inventarisatie is opgenomen in de maatregelen voor het IHP.

Conclusie is dat elk bestaand gebouw naar het niveau BENG kan worden getransformeerd. In tegenstelling tot de kosten voor nieuwbouw, zijn de kosten voor vernieuwbouw niet in normen te vatten, maar slechts situationeel te bepalen. Bij de conditiemeting en de toets op haalbaarheid voor het ambitieniveau BENG is daarom ook een grove kostenraming toegevoegd. Deze zullen worden opgenomen bij de maatregel per kern.

Tot slot

De normvergoeding aan stichtingskosten bij nieuwbouw is bedoeld voor zowel de bouwkosten als de begeleidingskosten. Kortom, de kosten van het project. Deze vergoeding is niet bedoeld voor (gedeeltelijke) sloopkosten, eventuele grondaankopen, tijdelijke huisvesting etc.

Deze aanvullende kosten zijn niet in percentages weer te geven en ook niet in het IHP opgenomen. Deze zullen per project moeten worden bekeken.

In het IHP is per kern aangegeven wat de investeringen zijn op basis van het beschreven model: vernieuwbouw of nieuwbouw.

6. Wederzijdse bijdrage schoolbesturen en gemeente

In dit IHP is in gekozen voor zowel vernieuwbouw als nieuwbouw en met een hoger kwaliteitsniveau. Vanuit de gedachte dat zowel de schoolbesturen als de gemeente zich gezamenlijk inspannen om goede en adequate huisvesting te realiseren, elk vanuit zijn en haar eigen verantwoordelijkheid, is het ook logisch dat beiden naar draagkracht bijdragen aan de gewenste investeringen en maatregelen. Ieder met in achtneming van de wettelijke mogelijkheden.

Over de mate van financiële inbreng van beide partijen zullen, mede in het kader van de alternatieve/innovatieve financiering, nog nadere afspraken met elkaar worden gemaakt. Daarover is thans geen uitwerking opgenomen. Door de bundeling van geldstromen ontstaat een optimale impuls voor de onderwijshuisvesting.

Met deze aannames en afspraken spreken gemeente en schoolbesturen naar elkaar de zekerheid uit over de toekomstige maatregelen, ook voor de verre toekomstige periode.

7. Maatregelen per kern

Zundert

	bouwjaar	Huidig m2	Lok	2019			2034		
				Aantal ll	Behoefte in m2*	lok	Aantal ll	Behoefte in m2	lok
St. Annaschool	1977	1.682 m2	12	177	1.243	8	190	1.317	8
Zonnebloem	1954 (renovatie 1997)	1.476 m2	12	257	1.493	11	262	1.518	12
Totaal primair onderwijs			24	434	2.736	19	452	2.835	20
Mencia Sandrode	2005	3.435		302	2.423		400	3.422	
Sandrode gymzaal	2005	252							

*= inclusief weging

St. Annaschool/Zonnebloem

SPOZ - ST. ANNASCHOOL – BERKENLAAN 56

SPOZ – ZONNEBLOEM – BURGEMEESTER MANDERSLAAN 45

Omschrijving

St. Annaschool en Zonnebloem vormen 1 IKC samen onder één dak met kinderopvang en eventueel andere partners. Omvang is circa 3.000 m2 (zonder KO) op basis van leerlingenprognose. Circa 20 lokalen.

Wanneer: vanaf 2020 – 2023 (afhankelijk van beschikbare locatie)

Afweging

Een renovatie/vernieuwbouw van het gebouw van de Zonnebloem wordt niet aanbevolen vanwege de twijfelachtige toestand van de constructie en het feit dat de functionaliteit van het gebouw niet voldoet aan de wensen van deze tijd. Het gebouw vraagt de komende tijd ook veel onderhoud. Meerdere gebouwelementen scoren lager dan conditie 4.

Het gebouw van de St. Annaschool vraagt eveneens de komende tijd veel onderhoud. De exploitatiekosten van het gebouw zijn relatief hoog. Een renovatie op BENG niveau biedt hier echter wel mogelijkheden.

Nieuwbouw lijkt het meest voor de hand te liggen vanwege de combinatie van beide schoolinstellingen in één gebouw en gelet op de technische kwaliteit van beide schoolgebouwen.

Locatie is nog onderwerp van onderzoek.

Kwaliteitsniveau

Minimaal BENG, ambitie is ENG.

Bijdrage schoolbestuur

Nog nader te bepalen.

Investerings:

Indien beide instellingen (2 scholen in 1 gebouw) zelfstandig blijven is circa 2.835 m2 BVO noodzakelijk. Indien het leidt tot één onderwijsinstelling (fusie van de 2 scholen) is circa 2.725 m2 BVO noodzakelijk.

Investerings periode 2019-2023:

	Aantal m2 BVO	kwaliteit	€ per m2	investering
2 instellingen	2.835	BENG	€ 2.158	€ 6.118.000
		ENG	€ 2.258	€ 6.402.000
1 instelling	2.725	BENG	€ 2.158	€ 5.881.000
		ENG	€ 2.258	€ 6.153.000

Doorkijk periode 2024-2027:

Geen investeringen.

Mencia Sandrode

SKVBO – MENCIA SANDRODE – AKKERMOLENWEG 2D

Omschrijving

Door verbreding aanbod in pandige aanpassingen noodzakelijk. Afhankelijk van de groei van het aantal leerlingen mogelijk op termijn uitbreiding aan m² BVO noodzakelijk. Op basis van huidige prognose nog geen aanleiding. Beoordelen op basis van actualisatie IHP periode 2024 e.v.

Afweging

Gebouw voldoet nagenoeg aan de BENG eisen. Aan de hand van de bestaande en de te vervangen elementen gaat het gebouw passen binnen de BENG norm. Energietechnisch is er in ieder geval al een zeer grote stap gezet door het plaatsen zonnepanelen op nagenoeg het gehele beschikbare dakvlak.

Kwaliteitsniveau

BENG

Bijdrage schoolbestuur

N.v.t.

Investerings

Investerings periode 2019-2023:

Geen

Doorkijk periode 2024-2027:

Vooralsnog geen investeringen noodzakelijk. Hangt af van mate van groei van het aantal leerlingen in verband met de verbreding van het aanbod.

Klein Zundert

Klein Zundert	bouwjaar	Huidig m2	Lok	2019			2034		
				Aantal ll	Behoeftte in m2	lok	Aantal ll	Behoeftte in m2	lok
St. Antoniuschool	1970	1.543 m2	13	250	1.458	10	286	1.639	12

St. Antoniuschool

SPOZ – ST. ANTONIUSSCHOOL – KLEIN ZUNDERTSEWEG 58

Omschrijving

Op basis van visie SPOZ: St. Antoniuschool vormt in de kern een functioneel IKC met kinderopvang.

Afweging

Het gebouw is gedateerd en aan het einde van zijn levensduur. Het gebouw vraagt de komende jaren veel onderhoud. De exploitatiekosten van het gebouw zijn relatief hoog. Een renovatie van de school op niveau BENG met een levensduurverlenging van 40 jaar is mogelijk en vraagt een aanzienlijke investering. Daarnaast kan de afweging worden gemaakt om het gebouw in zijn geheel te vervangen.

Kwaliteitsniveau

Minimaal BENG bij renovatie/vernieuwbouw, ambitie is ENG bij nieuwbouw.

Bijdrage schoolbestuur

Nog nader te bepalen.

Investeringen

Investeringen periode 2019-2023:

In de periode 2019-2023 rekening te houden met een vorm van renovatie/vernieuwbouw dan wel nieuwbouw.

vernieuwbouw	Aantal m2 BVO	kwaliteit	€ per m2	investering
St. Antoniuschool	1.543	Renovatie BENG	€ 2.110	€ 3.255.730
	1.639	Nieuwbouw ENG	€ 2.316	€ 3.795.924

Doorkijk periode 2024-2027:

Geen investeringen.

Wernhout

Wernhout				2019			2034		
St. Jozefschool	bouwjaar	Huidig m2	Lok	Aantal ll	Behoeftte in m2*	lok	Aantal ll	Behoeftte in m2*	lok
	2001	1.631 m2	12	163	1.132	7	171	1.177	7

*= inclusief weging

St. Jozefschool

SPOZ – ST. JOZEFSCHOOL – DIEPSTRAAT 4

Afweging

Deze locatie is geschikt om aan te passen naar BENG. Echter dit vergt een aanzienlijke investering. Vanuit de installatietechniek is het voordeel is dat een aantal installatieonderdelen op korte termijn vervangen moeten worden. Vanuit bouwkundig oogpunt lijkt de schil in een redelijke staat maar is het de vraag of alle bestaande elementen gehandhaafd kunnen worden om BENG te realiseren. Deze locatie is met de juiste ingrepen aanpasbaar naar BENG en te renoveren met een levensduurverlenging van 40 jaar. Aanvullend onderzoek is hierbij wel noodzakelijk!

Kwaliteitsniveau

BENG

Bijdrage schoolbestuur

Nader te bepalen.

Investerings

Investerings periode 2019-2023 of periode 2024-2027:

renovatie/vernieuwbouw	Aantal m2 BVO	kwaliteit	€ per m2	investering
St. Jozefschool	1.631	BENG	€ 1.660	€ 2.707.460

Achtmaal

Wegwijzer	bouwjaar	Huidig m2	Lok	2019			2034		
				Aantal II	Behoeftte in m2*	lok	Aantal II	Behoeftte in m2*	lok
	2015	940 m2	6	1113	768	5	116	783	5

*= inclusief weging

Wegwijzer

SPOZ – WEGWIJZER – VAN DEN BERGHSTRAAT 2B

Afweging

Het gebouw voldoet nagenoeg aan de BENG eisen, doordat het recent is opgeleverd. Vanuit de ontwerpuitgangspunten kan worden bepaald hoe de installaties verder geoptimaliseerd kunnen worden, zodat ze ook qua gebruik aan de BENG eisen kunnen voldoen.

Vanuit het ontwerpuitgangspunt kan dan ook worden onderzocht in hoeverre een aanpassing aan de installaties een dusdanige verbetering oplevert dat deze ook rendabel zijn. Voor deze locatie is dat bijvoorbeeld het toepassen van LED verlichting.

Kwaliteitsniveau

BENG

Bijdrage schoolbestuur

N.v.t.

Investeringsen

Investeringsen periode 2019-2023:

Geen.

Doorkijk periode 2024-2027:

Geen investeringen.

Rijsbergen

	bouwjaar	Huidig m2	Lok	2019			2034		
				Aantal ll	Behoeftte in m2*	lok	Aantal ll	Behoeftte in m2	lok
St. Bavo school	2017	2.155 m2	16	390	2.162	17	437	2.398	19
Kinderopvang etc.		345 m2	3						
Totaal IKC Rijsbergen		2.500 m2							
Koperakker	1987	1.490 m2	12	150**	1.640	12	139	1.542	12
Koperakker gymzaal	1987	252 m2							

*= inclusief weging ** = tijdelijke piek die intern wordt opgelost

St. Bavo school

SKOR – ST. BAVOSCHOOL – ST. BAVOSTRAAT 5

Omschrijving

Het gebouw is het meest recent gerealiseerde schoolgebouw binnen de gemeente en is eind 2017 in gebruik genomen. Het betreft een IKC dat naast het onderwijs ook ruimte biedt aan kinderopvang (bso, psz en KO) alsmede consultatiebureau etc. Het schoolbestuur is juridisch eigenaar van het gehele IKC, inclusief de ruimte voor niet onderwijs. Daartoe is een overeenkomst afgesloten met het schoolbestuur. De deelnemende instellingen huren de ruimte van het schoolbestuur. De gemeente heeft het economisch claimrecht over het gebouw. Het economisch claimrecht over de grond ligt bij het schoolbestuur (zie ook hoofdstuk 2).

Ondersteund door demografische ontwikkelingen en leerlingenprognose kent de school reeds een groeiend aantal leerlingen, waardoor er onvoldoende beschikbare ruimte in het gloednieuwe IKC beschikbaar is. Daartoe is er een uitbreiding als voorziening in de huisvesting opgenomen in het Huisvestingsprogramma onderwijs 2020 (2x 215m2 BVO). Daarin is ook aangegeven dat de wijze waarop deze voorziening wordt gerealiseerd in het IHP zou worden opgenomen. Omdat die groei bij de realisatie reeds bekend was, is bouwkundig constructief rekening gehouden met een eventuele beperkte uitbreiding. Daarmee is het in theorie mogelijk om nog twee groepsruimten op het dak aan te brengen. Op dit moment wordt onderzocht wat de meest toereikende bouwkundige oplossing is. Zo wordt bekeken of de theoretische mogelijkheid om op het dak bij te bouwen realistisch is en of een uitbreiding aan de voorzijde van het gebouw niet efficiënter is. Per schooljaar 2019/2020 heeft de school reeds behoefte aan uitbreiding. Daarin is tijdelijk voorzien door een groep te huisvesten in de speelzaal. De school heeft met toestemming van de gemeente een tijdelijke speelvoorziening getroffen in de directe nabijheid (Koutershof).

Om het project, inclusief dat onderzoek te kunnen uitvoeren, is het gewenst dat een voorbereidingskrediet beschikbaar wordt gesteld en dat er afspraken worden gemaakt over de wijze van uitvoering.

Naar verwachting zal de uitbreiding van het aantal m2 BVO ook op het zelfde ambitieniveau worden gerealiseerd als het hoofdgebouw (dit zal dus een afwijking zijn van de ambitie om nieuwbouw op ENG te realiseren).

Afweging

Het gebouw voldoet aan de BENG eisen, doordat het recent is opgeleverd. Vanuit de ontwerpuitgangspunten kan worden bepaald hoe de installaties verder geoptimaliseerd kunnen worden, zodat ze ook qua gebruik aan de BENG eisen kunnen voldoen.

Vanuit het ontwerpuitgangspunt kan dan ook worden onderzocht in hoeverre een aanpassing aan de installaties een dusdanige verbetering oplevert dat deze ook rendabel zijn. Voor deze locatie is dat de energielasten en het binnenklimaat.

Kwaliteitsniveau

BENG

Bijdrage schoolbestuur

N.v.t.

Investerings

Investerings periode 2019-2023:

Uitbreiding	Aantal m2 BVO	kwaliteit	€ per m2	investering
St. Bavoschool	230	BENG	€ 2.158	€ 496.340

Doorkijk periode 2024-2027:

Geen investeringen.

Koperakker

KORAAL- KOPERAKKER – MONTENSLAAN 2A

Omschrijving

Het gebouw dateert van 1987 en is gebouwd conform de toen geldende eisen. In 1992 heeft er een kleien uitbreiding plaatsgevonden. Aanpandig aan het gebouw is een gymnastiekzaal verbonden. Deze is alleen bij de Koperakker in gebruik.

De gemeente noch de Stichting Driespan/Koraal is juridisch eigenaar van dit schoolgebouw. Het gebouw is gerealiseerd op grond van de stichting Juzt. De gemeente heeft wel het zogeheten economisch claimrecht. De gemeente betaalt jaarlijks een component rente en aflossing aan de stichting. Gemeente en schoolbestuur gedragen zich materieel als of het eigendom bij het schoolbestuur berust.

Afweging

De algemene toestand van deze locatie is op het bouwkundige vlak goed. Voor de installatietechniek moet wel worden gestreefd naar een volledige aanpassing en vernieuwing. Deze locatie is met de juiste ingrepen aanpasbaar naar BENG en te renoveren met een levensduurverlenging van 40 jaar. Aanvullend onderzoek is hierbij wel noodzakelijk.

Kwaliteitsniveau

BENG

Bijdrage schoolbestuur

Nog nader te bepalen.

Investerings

Investerings periode 2019-2023:

Geen investeringen.

Doorkijk periode 2024-2027:

vernieuwbouw	Aantal m2 BVO	kwaliteit	€ per m2	investering
Koperakker	1.490	BENG	€ 2.070	€ 3.084.300